

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

C/Manuel Sanchis Guarner, 10
07004 Palma
T +34 971 49 60 60
F +34 971 49 60 78
info@gobmallorca.com
ww.gobmallorca.com

Davant l'anunci de tràmit d'informació pública de l'**Esborrany del Projecte de Decret pel qual s'estableix la Reserva Marina de les illes del Toro i de les Malgrats i s'hi regulen les activitats d'extracció de flora i fauna marina i les activitats subaquàtiques**, i es modifiquen el Decret 26/2019 de la Reserva Marina de l'Illa de l'Aire i el Decret 41/2015, pel qual es regulen les activitats d'extracció de flora o fauna marina i les activitats subaquàtiques a les reserves marines de les aigües interiors del litoral de les Illes Balears (BOIB núm 23, de 12 de febrer de 2022)

presenta aquestes

Al·legacions

1. Àmbit territorial

L'àmbit proposat suposa una millora indiscutible i important en relació a l'actual delimitació de les reserves marines de l'Illa del Toro i de les Illes Malgrats, i previsiblement tindrà efectes positius sobre l'increment de biomassa de peixos, afavorint el sector pesquer artesanal i el busseig recreatiu, així com altres activitats econòmiques de forma indirecta.

Dit això, al bloc II del preàmbul s'exposa que *"El Ple de l'Ajuntament de Calvià, el 24 de setembre de 2020, va adoptar l'acord àmpliament majoritari d'instar el Govern de les Illes Balears a iniciar l'expedient per unificar i ampliar les reserves marines actuals"*.

Efectivament això va ser així, però cal tenir en compte que tal i com es detalla a l'escrit signat per José Francisco Giménez Sánchez, Director General de Medi Ambient, Desenvolupament Sostenible i Transició Ecològica de l'Ajuntament de Calvià el 17 de gener de 2022, i remès a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, *"El ple de l'Ajuntament de Calvià va aprovar l'any 2015 sol·licitar a la Conselleria de Medi ambient, agricultura i pesca l'ampliació i connexió de les reserves marines de les Illes Malgrats i El Toro, unint-les i estenent-les cap a l'est, al voltant del cap de Cala Figuera i incorporant el LIC ES5310103 Àrea marina Cap de Cala Figuera i la zona de l'Illa del Sec"*. Segons s'exposa a l'escrit, reunits el 2020 en diverses ocasions els equips de l'Ajuntament i la Conselleria, *"des de l'equip de la Conselleria es va transmetre que no hi havia previsió de treballar per fer possible aquesta ampliació"*, que *"no faran res si els pescadors professionals no estan d'acord en l'ampliació"* i s'insta a *"proposar una ampliació més limitada de la sol·licitada inicialment, sense incloure la Illa del Sec"*. Segueix l'escrit manifestant que *"D'aquí, i davant l'alternativa de no ser possible altra ampliació al llarg de l'actual legislatura que no incloés els termes sol·licitats per la Conselleria, es va redactar un informe tècnic detallat que va ser*

aprovat per Ple Municipal de Calvià del mes de setembre de 2020, per a instar la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació del Govern de les Illes Balears a la unió i ampliació de les actuals reserves marines del terme de Calvià."

Així, a la proposta original de l'Ajuntament, remesa el 2015 a aquesta Conselleria, i que va ser fruit dels treballs elaborats per OCEANA, la futura reserva connectava les dues ja existents i s'estenia cap a l'est, voltant el Cap de Cala Figuera i incorporant el LIC ES5310103 Area Marina Cap de Cala Figuera i la zona de l'Illa del Sec.

A Informe "*Campanya Illa del Sec 2012*", realitzat per la Direcció General de Medi Rural i Marí el novembre de 2012 s'assenyala que "*destaca la important presència d'espècies de gran talla, especialment atractives i vulnerables a la pesca i que anuncien la gran capacitat de la zona d'assolir importants biomasses de peixos si es regula l'esforç*" i que "*Els illots i els seus voltants configuren un hàbitat divers i de morfologia submergida paisatgísticament interessant i d'acord amb els resultats presentats a aquest informe, els voltants de l'illa del Sec es perfilen com una àrea candidata a ser declarada reserva marina tant per productivitat com per configuració de l'hàbitat.*"

Al mateix informe es destaca el bon estat de la praderia de posidònia, la comunitat bentònica predominant "*la qual es manté en molt bon estat en tot el rang de fondària: la praderia de l'Illa del Sec no presenta impactes visibles i els que hi ha són mínims i assumibles pel sistema*". Es recorda també que "*les praderies de *P. oceanica* són un dels ecosistemes bentònics més importants del Mediterrani, del que depenen en gran mida un gran nombre de recursos marins en algun moment del seu cicle vital*".

Des de l'Illa del Sec en direcció al Cap de Cala Figuera es localitza el Lloc d'Interès Comunitari ES5310103 Àrea marina cap de cala Figuera. La designació d'aquest LIC es fonamenta en la presència de l'hàbitat 1120 *Posidonium oceanicae*, *praderas de Posidonia oceanica*. Segons el darrer formulari normalitzat de dades remès el 2016 a la Comissió Europea per part de la Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic, la superfície d'hàbitat 1120 existent al LIC es troba en un estat de conservació excel·lent (A).

Consideram que la unificació i ampliació de les reserves marines de les illes del Toro i Malgrats fins a l'illa del Sec generaria un espai protegit de forta coherència territorial i ambiental, facilitant a la gestió pesquera corresponent la consecució d'objectius de recuperació i conservació. D'altra banda, una delimitació més restringida, deixant a fora espais d'elevada importància ambiental, podria tenir l'efecte indesitjable d'una major pressió sobre els recursos pesquers d'aquestes valuoses zones annexes.

Més enllà dels efectes locals, la proposta que suggerim manifestaria també una posició més compromesa del nostre Govern i un avanç més decidit cap a la consecució dels objectius establerts a nivell internacional i estatal per al 2030. Recordem que l'Estratègia de Biodiversitat de la Unió Europea fixa l'objectiu d'assolir un mínim del 30% d'àrees protegides (i un 10% protegit estrictament), tant marines com terrestres, el 2030. Aquesta voluntat ha estat assumida per l'Estat Espanyol mitjançant l'acord del Consell de Ministres pel que s'aprova la Declaració del Govern davant l'emergència climàtica i ambiental, en la qual es disposa assolir l'objectiu del 30% de superfície marina protegida el 2030 mitjançant

la planificació, declaració i gestió d'àrees marines protegides, garantint la conservació de la biodiversitat marina.

El passat novembre, les entitats de conservació Amics de la Terra, GOB, Greenpeace, MallorcaBlue, Marilles, Oceana, Save the Med i WWF ens adreçarem a la Presidenta del Govern i a n'aquesta i altres conselleries, suggerint l'àmbit que hem detallat abans.

És interessant també apuntar que al citat escrit de l'Ajuntament de Calvià del passat 17 de gener es conclou manifestant que *"l'Ajuntament de Calvià vol mostrar el suport i acord amb les consideracions respecte a la unificació i ampliació de les reserves marines del Toro i Malgrats realitzades per part de Amics de la Terra Mallorca, GOB-Mallorca, Greenpeace Espanya, Mallorca Blue, Marilles Foundation, Oceana Europa, Save the Med Foundation, WWF Espanya"*.

Sobre la base d'aquesta argumentació, **suggerim que l'àmbit territorial de la nova reserva s'estengui cap a llevant per tal d'incorporar l'entorn de l'Illa del Sec**, tal i com representam a l'annex cartogràfic adjunt.

2. Zonificació

a) Zones d'usos restringits

Als articles 7 i 8 de la proposta de decret es defineixen els àmbits geogràfics i s'estableixen límits als usos a les zones especials de busseig de l'Illa del Toro i de les Illes Malgrats.

Segons estableix a l'article 9.6 del Decret 41/2015, de 22 de maig, pel qual es regulen les activitats d'extracció de flora o fauna marina i les activitats subaquàtiques a les reserves marines de les aigües interiors del litoral de les Illes Balears, *"Per fomentar les activitats subaquàtiques recreatives, i en aplicació de l'article 8.1 de la Llei 6/2013, de 7 de novembre, de pesca marítima, marisqueig i aquicultura a les Illes Balears, es poden crear zones especials per al busseig, on aquesta activitat serà prioritària i a les quals es limitarà l'activitat pesquera"*.

La Llei 6/2013, de 7 de novembre, de pesca marítima, marisqueig i aquicultura a les Illes Balears defineix la reserva marina com *"àrea marina on es limita l'explotació dels recursos marins vius per incrementar el repoblament d'alevins i fomentar la proliferació de les espècies marines objecte d'explotació o protegir els ecosistemes marins amb característiques ecològiques diferenciades"*. Queda clar que l'objectiu fonamental és la protecció dels ecosistemes i la millora dels recursos pesquers, i que per tant el foment de les activitats recreatives subaquàtiques és un objectiu interessant, però secundari.

Per això consideram més adequat un enfocament diferent: en aquestes zones, en que les activitats extractives estan més limitades per tal d'impulsar amb més força la recuperació ecològica, davant el conseqüent increment de la biomassa de peixos i, aparellat, l'increment

de l'atractiu per al busseig recreatiu, per tal de garantir la conservació dels ecosistemes es fa necessari regular aquesta activitat.

Pensem també que la denominació de “zona especial de busseig”, associada a les majors restriccions pesqueres, no és tampoc la millor estratègia si es pretén un escenari de bona sintonia entre el sector pesquer i el de busseig.

Plantejam idò **canviar la denominació “zones especials de busseig” per la de “zones d'usos restringits”**, categoria ja aplicada a les Balears (Reserva Marina d'Interès Pesquer de l'Illa de sa Dragonera), i amb la qual s'estableixen limitacions per a les activitats extractives i també per a altres usos, entre ells el busseig recreatiu.

Si per realitzar aquest canvi de nom es consideràs imprescindible la definició prèvia de la categoria “zona d'usos restringits” (cosa que dubtam, ja que la llei estatal en base a la qual es declaren les reserves d'interès pesquer no la defineix, tot i aplicar-la en la zonificació de reserves), es podria modificar el Decret 41/2015 (també en revisió en aquesta exposició pública) per incorporar-ho. Per exemple:

Article (10). Zones d'usos restringits

Es podran crear zones d'usos restringits quan a determinades zones sigui necessari aplicar limitacions als usos o aprofitaments superiors als disposats amb caràcter general a la reserva.

b) Zona d'ús restringit de l'Illa del Sec

Tal i com hem argumentat al bloc sobre l'àmbit territorial, a l'informe “*Campanya Illa del Sec 2012*”, realitzat per la Direcció General de Medi Rural i Marí el novembre de 2012 es posa en relleu la riquesa ecològica de la zona i la seva aptitud per assolir un nivell de protecció superior. Suggerim per tant la **creació d'una tercera zona d'usos restringits a l'entorn de l'Illa del Sec**, definida per les següents coordenades representades a l'annex cartogràfic adjunt:

C 39° 29.184'N - 2° 33.096'E
E 39° 29.182'N - 2° 32.556'E
F 39° 28.438'N - 2° 32.137'E
G 39° 28.438'N - 2° 32.684'E

3. Regulacions

a) Pesca i altres aprofitaments extractius

Com ja hem exposat a punt 1, l'Estratègia de Biodiversitat de la Unió Europea fixa l'objectiu d'assolir un mínim del 30% d'àrees protegides (i un 10% protegit estrictament), tant marines com terrestres, el 2030. Malauradament consideram que la situació actual és encara enfora d'aquest objectiu.

Segons dades de l'informe *Mar Balear* publicat per Marilles Foundation el 2021, la superfície total de reserves marines d'interès pesquer a les Illes Balears és de 618,29 km², dels quals 43,46 estan zonificats com a reserva integral (7,03%). En relació a les aigües competència de la CAIB, les reserves marines suposen el 12,36% de la superfície, i les zones de reserva integral totalitzen el 0,87%. La superfície de les zones de protecció estricta (sense aprofitaments extractius) no ha crescut des de 2007.

Davant això, **pel que fa a l'aprofitament pesquer i qualsevol extracció de flora i fauna marina, en proposam la supressió a les zones d'usos restringits** (a excepció de la presa de mostres amb finalitats científiques o de gestió de la reserva). Les tres zones que proposam totalitzen unes 330 hectàrees, aproximadament el 9% de l'àmbit de la reserva que suggerim a l'annex adjunt.

b) Busseig

Als annexos 2 i 3 s'estableixen les condicions reguladores del busseig recreatiu col·lectiu amb escafandre autònom a les zones especials de busseig. Així, *"De forma puntual, i havent-ho notificat prèviament a la Direcció General de Pesca i Medi Marí, es podran realitzar tasques formatives (escola de busseig)"* en àrees costaneres properes al Clot des Moro o a cala Rafalbeig, i a la cala de Ses Pedretes.

Consideram que aquestes activitats formatives no és imprescindible realitzar-les dins les àrees més sensibles i riques de la reserva, i per tant **suggerim eliminar el punt 3 de l'annex 2 i el punt 3 de l'annex 3.**

c) Navegació

La reserva inclou dues instal·lacions nàutiques, el Club Nàutic de Santa Ponça i Port Adriano, pel que la circulació d'embarcacions és molt intensa.

Aquest trànsit és un important generador de renou submarí, un factor que s'ha identificat com impacte sobre la biodiversitat i amb efecte acumulatiu. D'altra banda la zona presenta un elevat volum d'activitats recreatives, ja que les seves condicions la fan molt atractiva per a banyistes, practicants de snorkeling i bussejadors, i especialment als passos entre els illots i terra existeix un problema crític de seguretat per a les persones, i s'han produït accidents.

Per aquestes dues raons consideram convenient establir una regulació de velocitat màxima de navegació, de la qual ja disposen altres reserves de les Balears. Proposam que **s'estableixi una velocitat màxima de 10 nusos per a les embarcacions en trànsit** (aquelles que no disposin d'autorització per a realitzar cap activitat dins la reserva). Es suggereix també, com a mesura dissuasòria, col·locar boies per condicionar la navegació en els passos i punts més perillosos.

Aquest tipus de regulació s'ha plantejat en diverses ocasions en el si de la Comissió de seguiment de la reserva marina de l'Illa del Toro, tot i que no es va atendre adequadament per part de les autoritats competents.

d) Fondeig

La pressió de les activitats nàutico-recreatives a la cala de Ses Pedreretes, situada dins l'àmbit de l'actual reserva marina de les Illes Malgrats és extremadament alta a l'estiu, amb un important fondeig no organitzat que causa danys a la praderia de posidònia a més de suposar un risc per a banyistes i practicants de snorkeling.

Per això consideram que al decret s'ha **disposar l'impuls en aquesta zona a una instal·lació de fondejos de baix impacte**, sota les disposicions establertes a l'article 8 del *Decret 25/2018, de 27 de juliol, sobre la conservació de la Posidonia oceanica a les Illes Balears*, per tal de regular el fondeig i minimitzar els diferents impactes que es generen actualment.

4. Comissió de seguiment

Consideram que l'article 9 presenta una composició de la comissió de seguiment excessivament participada pel sector pesquer (5 representants) en relació a altres col·lectius socials.

Pel que fa a la representació dels bussejadors, s'inclou un sol representant, dels centres de busseig de la zona. Consideram que s'hauria d'**incloure també un representant dels clubs de busseig**.

D'altra banda, la composició inclou de forma explícita a un representant de la Societat d'Història Natural de les Balears, entitat que va jugar un paper destacat en la creació de les reserves marines del Toro i Malgrats. Tot i això, trobam a faltar la **inclusió d'un representant de les organitzacions de conservació de la naturalesa, elegit entre elles**, tal i com apareix a la composició de la resta de comissions de seguiment de reserves marines. Sugerim idò la seva inclusió.

5. Altres

a) Coordenades

La latitud atribuïda a la Cala de s'Art als articles 4.1 i 7.1 és incorrecta, i hauria de ser 39° 28.313'N.

Les coordenades dels punts h i g del mapa (annex 1 del decret) no coincideixen amb les indicades a l'article 8.1. Tot i que la diferència és petita, hauria d'esmenar-se.

Per a la coordenada 39° 27,511' N / 2° 30,565' E, apuntada a l'article 4.1, el topònim indicat (Morro d'en Feliu) és erroni, i cal substituir-lo per Punta des Catiús.

b) Pesca des de terra

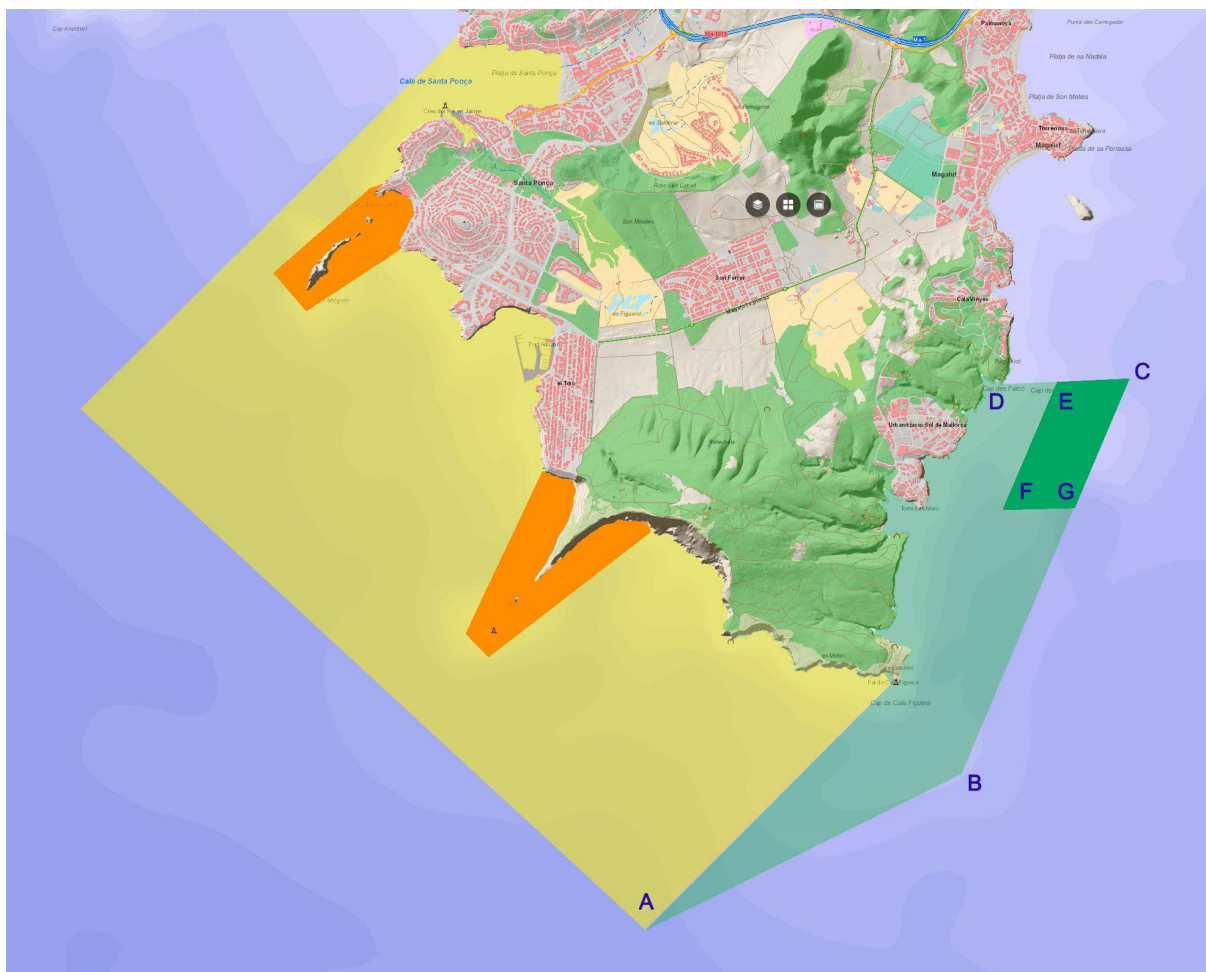
Sembla que la redacció del punt 2.2.b), "*L'exercici de la pesca marítima i el marisqueig recreatiu des d'embarcació, amb les característiques que s'estableixen en l'article 4'*", només permet la pesca i el marisqueig des d'embarcació. Si es disposa que també està permesa la pesca des de terra (amb les limitacions de localitat establertes a la resta d'articulat) caldria modificar la redacció per aquesta: "*L'exercici de la pesca marítima i el marisqueig recreatiu des de terra o embarcació, amb les característiques que s'estableixen en l'article 4'*".

Així, per tot el que hem exposat, sol·licitam a aquesta Direcció General siguin ateses les al·legacions aquí plantejades i s'incorporin al projecte Decret.

Amadeu Corbera Jaume
President del GOB-Mallorca

Sr. Director General de Pesca i Medi Marí
Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació
Govern de les Illes Balears

Annex: àmbit geogràfic i zonificació proposades

En groc, àmbit de la reserva delimitat a l'esborrany de decret.

En taronja, les "zones especials de busseig" incloses a l'esborrany (i que proposem denominar "zones d'usos restringits").

En verd clar, àmbit de l'ampliació que proposem.

- A 39° 25.983'N - 2° 29.463'E
- B 39° 26.881'N - 2° 31.828'E
- C 39° 29.184'N - 2° 33.096'E
- D 39° 29.184'N - 2° 32.117'E

En verd fosc, àmbit de la zona d'usos restringits que proposem a l'entorn de l'Illa del Sec.

- C 39° 29.184'N - 2° 33.096'E
- E 39° 29.182'N - 2° 32.556'E
- F 39° 28.438'N - 2° 32.137'E
- G 39° 28.438'N - 2° 32.684'E